

सन २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षापासून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळाचे पॅरामेडिकल गटातील अभ्यासक्रमाच्या नवीन/अधिकच्या तुकड्यांना स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर सुरु करण्यास मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : व्हीओसी-२०२१/प्र.क्र.३२/कौशल्य-२,

मंत्रालय विस्तार (खोली क्र.४३५), ४ था मजला,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक: २१ एप्रिल, २०२२

वाचा-

- १) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक:व्हीओसी-२०१२/५९१/ प्र.क्र.२४५(क)/व्यशि-४, दि. १६ जानेवारी, २०१३
- २) महाराष्ट्र शासन राजपत्रात दि.२० जानेवारी, २०२२ रोजी प्रसिद्ध झालेला महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ अधिनियम, २०२१
- ३) कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग अधिसूचना क्र.व्हीओसी-२०२०/प्र.क्र.१११/कौशल्य-२, दि.२५ जानेवारी, २०२२
- ४) संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे पत्र क्र.मराकौविमं/का-१/मान्यता विभाग/२०२१-२२/२५२, दि. १६ फेब्रुवारी, २०२२

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळामार्फत औद्योगिककरणातील वाढ, बदलते तंत्रज्ञान, सामाजिक व आर्थिक बदल इत्यादींमुळे मंडळाच्या अभ्यासक्रमांत कालानुरूप सुधारणा तसेच वाढ करून सद्यस्थितीत मंडळामार्फत विविध गटातील ६ महिने, १ वर्ष व २ वर्ष कालावधीचे अंशकालीन व पूर्णवेळ स्वरूपाचे असे अभ्यासक्रम राबविण्यांत येत आहेत.सदर अभ्यासक्रम चालविण्यासाठी वर्तमानपत्रात जाहिरात देवून इच्छुक खाजगी संस्थांकडून अर्ज मागविण्यात आले होते.

त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी इच्छुक असलेल्या खाजगी संस्थांकडून प्राप्त अर्जांची संबंधित जिल्ह्याच्या जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांचेमार्फत तपासणी व निरीक्षण करून मंडळाकडे पात्र संस्थेची शिफारस केली आहे. जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांचेकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावाची तपासणी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळामार्फत करून पात्र संस्थांची यादी शासन मान्यतेसाठी संदर्भाधीन क्र. ४ येथील पत्रान्वये सादर करण्यात आली आहेत. त्यानुसार सन २०२१-२२ पासून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ पॅरामेडीकल गटातील अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या नवीन संस्था/ अधिकच्या तुकड्यांना स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम राबविण्यास इच्छुक असलेल्या खाजगी शैक्षणिक संस्थांकडून सादर करण्यात आलेल्या प्रस्तावांची छाननी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळामार्फत करून, त्यानुसार आवश्यक मानकांची पूर्तता करणाऱ्या संस्थेस महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे पॅरामेडीकल गटातील अभ्यासक्रम सुरु करण्यास मान्यता देण्याबाबतची शिफारस मंडळामार्फत करण्यात आली. त्या संस्थांचा तपशिल सोबतच्या प्रपत्र “अ” मध्ये सोबत जोडण्यात आला असून, सदर संस्थांना सन २०२१-२२ पासून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे पॅरामेडीकल गटातील अभ्यासक्रम नवीन संस्थेत नवीन/अधिकच्या तुकड्यांना स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर सुरु करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती:-

१. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम राबविण्यास मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांना शासन, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ तसेच, संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील संबंधित कार्यालये यांच्याकडून वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या आदेशाचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
२. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम चालविणेसाठी संस्थांना, ज्या जागेत मान्यता देण्यात आलेली आहे त्याच जागेत विद्यार्थी प्रवेश करण्यात यावेत. तसेच त्याच जागेचा मान्यतेबाबत विचार करण्यात येईल, जर जागेत बदल आढळल्यास मान्यता रद्द करण्यात येईल.
३. सदर संस्थेस अभ्यासक्रम चालविण्यासाठीची मान्यता ही संस्थेने जागेसंबंधी सादर केलेल्या दस्तावेजामधील एकूण क्षेत्रफळाचे आणि नकाशा मधील उपलब्ध जागेच्या आधारे देण्यात येत आहे.
४. सदर संस्थेस महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम सुरु करण्यास स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर मान्यता दिली असली तरीही, भविष्यात कोणत्याही प्रकारचे अनुदान अथवा आर्थिक मदत देण्यात येणार नाही. तसेच, या अभ्यासक्रमाकरीता प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती, तसेच शिक्षण शुल्क/परीक्षा शुल्क चा लाभ अनुज्ञेय असणार नाही.
५. सदर अभ्यासक्रमांना स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर मान्यता देण्यात आल्यामुळे या अभ्यासक्रमासाठी संस्थेने नियुक्त केलेल्या सर्व कर्मचारी वर्गाची सेवा/वेतन व तद्अनुषंगीक बाबींची जबाबदारी सर्वस्वी संस्थेची राहिल. याबाबत शासनाची कोणतीही जबाबदारी राहणार नाही.

६. सदर संस्थेस अर्ज केलेल्या प्राप्त नस्तीमधील / प्रस्तावामध्ये अभिलेखानुसार मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे, त्यामध्ये भविष्यात काही विसंगती/ बेकायदेशीर आढळल्यास संबंधित संस्थेतील अभ्यासक्रमाची मान्यता तात्काळ रद्द करण्यात येईल आणि अशा दोषी संस्थांवर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात येईल.
७. “स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर मान्यता मिळालेले प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम” अशा सूचना फलक संस्थांनी दर्शनी भागावर लावणे बंधनकारक राहिल. सूचना फलकावर अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांची संख्या व मंजूर प्रवेश क्षमता यांचा उल्लेख करण्यात यावा. संस्थेचे नाव मेडीकल/ इंजिनिअरींग/ पॉलीटेक्नीक/ आय.टी.आय. अथवा तत्सम नाव देण्यात येऊ नये आणि त्याऐवजी संस्थेच्या नावाच्या पुढे कौशल्य विकास संस्था असे नमूद करणे बंधनकारक आहे. संस्थानी अशा प्रकारे नावात बदल करून सादर न केल्यास अशा संस्थांचा मान्यतेसाठी विचार करण्यात येणार नाही. संस्थेने पायाभूत सुविधा व इतर बाबींची पूर्तता प्रस्ताव/ अर्ज सादर करतेवेळी त्यामध्ये संस्थेचे जुने नाव व सुधारीत नाव असे दोन्ही नावे नमूद करणे बंधनकारक राहिल.
८. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक: व्हीओसी-२०१२/५९१/ प्र.क्र.२४५(क)/व्यशि-४, दि, १६ जानेवारी, २०१३ अन्वये आवश्यक ती अनामत रक्कम रोखीने चलनाद्वारे अथवा बँक गॅरंटीच्या स्वरूपात संबंधित संस्थेने भरणे आवश्यक राहिल.
९. मान्यता देण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नवीन तुकड्यांची प्रवेशक्षमता प्रती तुकडी २५ इतकी राहिल.
१०. संस्थेने विद्यार्थी प्रवेश करणेची मान्यता मिळाल्याशिवाय विद्यार्थी प्रवेश केल्यास, किंवा मंजूरी पेक्षा ज्यादा प्रवेश केल्यास असे प्रवेश ग्राह्य धरण्यात येणार नाही. याकरीता संस्थेस “महाराष्ट्र राज्यात कृषि, पशु व मत्स्य विज्ञान, आरोग्य विज्ञान, उच्च तंत्र व व्यवसाय शिक्षण यांमधील अनधिकृत संस्था स्थापन करणे आणि अनधिकृत अभ्यास पाठ्यक्रम सुरु करणे (प्रतिबंध) अधिनियम, २०१३” लागू राहिल.
११. मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रम मान्यता दिलेल्या शैक्षणिक वर्षात संस्थेने सुरु न केल्यास अथवा सदर अभ्यासक्रमाच्या तुकडीत सतत ३ वर्ष मंजूर प्रवेश क्षमतेच्या ५० टक्के पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास सदर संस्थेची मान्यता आपोआप रद्द होईल. तद्नंतर संस्थेस सदर अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी मान्यता प्रक्रिया नव्याने करणे आवश्यक राहिल.
१२. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या अभ्यासक्रमात शासनाने राष्ट्रीय कौशल्य पात्रता आराखडा (NSQF) नुसार बदल केल्यास त्याप्रमाणे अभ्यासक्रम राबविणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
१३. पॅरामेडिकल गटातील अभ्यासक्रम राबविण्यास मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांनी आवश्यक त्या ठिकाणी वैद्यकीय क्षेत्रातील संबंधित परिषद/मंडळाची मान्यता घेणे आवश्यक राहिल.
१४. पॅरामेडिकलच्या पदविका (Diploma) व प्रमाणपत्र (Certificate) स्तरावरील अभ्यासक्रमांत प्रशिक्षण पूर्ण केलेले उमेदवार हे आरोग्य सहाय्यक म्हणून काम करण्यास पात्र राहतील.

१५. पॅरामेडिकलच्या पदविका (Diploma) व प्रमाणपत्र (Certificate) स्तरावरील अभ्यासक्रम हे वैद्यकिय अभ्यासक्रम नाहीत व उमेदवार कोणत्याही रुग्णास कोणतेही औषधे लिहून देण्यास (prescribe drugs) पात्र असणार नाहीत.

१६. पॅरामेडिकलच्या पदविका (Diploma) व प्रमाणपत्र (Certificate) स्तरावरील अभ्यासक्रम पूर्ण केलेले उमेदवारांना “डॉक्टर (Doctor)” ही उपाधी (Title) लावण्यास मनाई राहिल.

१७. मान्यता दिलेल्या संस्थांनी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरू केले आहेत तसेच अभ्यासक्रमनिहाय प्रवेशित विद्यार्थी संख्या याबाबतची माहिती संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ यांनी शासनास दोन महिन्यात सादर करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२२०४२११७३९०५७२०३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रदीप सा. शिवतरे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मंत्री कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. राज्यमंत्री कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. प्रधान सचिव, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक.
४. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई-४००००९.
५. संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई -४०००५१.
६. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई/पुणे/नाशिक/ औरंगाबाद/ अमरावती/नागपूर (महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई -५१ यांच्या मार्फत)
७. संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई -४०००५१ यांच्या मार्फत).
८. संबंधित संस्था. (महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई -४०००५१ यांच्या मार्फत)
९. निवडनस्ती.

कौशल्य , रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग, शासन निर्णय क्र. व्हीओसी-२०२२/प्र.क्र.३२/कौशल्य-२, दि. २१ एप्रिल, २०२२ सोबतचे प्रपत्र-अ

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ करिता मंडळाचे व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रथमच नवीन संस्थेत नव्याने सुरु करण्यासाठी/जुन्या संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे/जुन्या संस्थेत सुरु असलेल्या अभ्यासक्रमाच्या तुकडीत वाढ करणे .					
(अभ्यासक्रम गट - पॅरामेडीकल गट)					
१	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन आय. सी. यू. टेक्नीशियन (अर्धवेळ),कालावधी -सहा महिने				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०११०३
I	पुणे	पुणे	टेक महिंद्रा फाउंडेशन स्मार्ट अकादमी हेल्थकेअर,बिल्डिंग बी,२-५ मजला उसबेरिया वेलफेरे सेटर अ.क्र.९३/९२/२+३,मुंदवा रोड,पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
II	पुणे	पुणे	आदर्श पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था,वडकी ता.हवेली जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
२	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन बेसिक ऍक्युप्रेसर ऍण्ड मसाज (फक्त अपंगांसाठी) (अर्धवेळ),कालावधी -सहा महिने				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१११२
I	पुणे	पुणे	टेक महिंद्रा फाउंडेशन स्मार्ट अकादमी हेल्थकेअर,बिल्डिंग बी,२-५ मजला उसबेरिया वेलफेरे सेटर अ.क्र.९३/९२/२+३,मुंदवा रोड,पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
३	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन हॉस्पिटल हाऊसकिपिंग (अर्धवेळ),कालावधी -सहा महिने				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०११३९
I	पुणे	पुणे	के यु एम एस एस कौशल्य विकास संस्था मु.माळवाडी पो.कहाटी.ता.बारामती जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
I	पुणे	पुणे	एम.डी.लोणारी सोशल ग्रुप संचलित जयहिंद कौशल्य विकास संस्था भोसे चाकण शिक्कापूर ता.खेड,जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
४	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन ऑपरेशन थिएटर टेक्नीशियन,(पूर्णवेळ) कालावधी एक वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१२०१
I	पुणे	पुणे	आदर्श पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था,वडकी ता.हवेली जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
II	औरंगाबाद	उस्मानाबाद .	सर्वोदय वेलफेअर सोसायटी, उस्मानाबाद द्वारा संचलित सर्वोदय पॅरामेडीकल कौशल्य विकास संस्था, सिव्हील हॉस्पिटलच्या समोर, मारवडी गल्ली, उस्मानाबाद .	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१

III	नाशिक	नाशिक	सुपरटेक नर्सिंग ट्रेनिंग सेंटर, सोयगांव रोड, मालेगांव कॅम्प ता. मालेगांव जि.नाशिक	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
IV	औरंगाबाद	लातूर	माउली प्रतिष्ठान लातूर द्वारा संचलित डॉ.विश्वेश्वरय्या कौशल्य विकास संस्था, लातूर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
V	अमरावती	अकोला	पारस कौशल्य विकास संस्था, बाळापुर ता.बाळापुर जिल्हा अकोला	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VI	अमरावती	अकोला	शिव कौशल्य विकास संस्था, शिव कल्याणम, समता कॉलोनी, मलकापूर, अकोला	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VII	पुणे	पुणे	एम.डी.लोणारी सोशल ग्रुप संचलित जयहिंद कौशल्य विकास संस्था भोसे चाकण शिर्कापूर ता.खेड, जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VIII	मुंबई	मुंबई उपनगर	कोहिनूर कॉलेज ऑफ पॅरामेडिकल सायन्स.तळ मजला, कोहिनूर एज्युकेशन कॉम्प्लेक्स, कीरोल रोड, एलबीएस रोड पाठी, कुर्ला पश्चिम, मुंबई ४०००७०	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
५	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन नर्सिंग केअर, (पूर्णवेळ) कालावधी एक वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१२२६
I	नागपूर	नागपूर	स्मार्क पॅरामेडिकल इन्स्टिट्यूट, रामटेक, प्लॉट ३७, राममालेश्वर वॉर्ड, नागपूर	नवीन अभ्यासक्रम	०१
II	औरंगाबाद	औरंगाबाद	ग्रामोद्योग शिक्षण मंडळ, औरंगाबाद संचलित, MIT पॅरामेडिकल हेल्थ सायन्स इन्स्टीट्यूट, MIT कॅम्पस बिडबायपास रोड, औरंगाबाद.	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
III	नाशिक	नाशिक	सिध्दी जनकल्याण वैद्यकीय शैक्षणिक संस्था ताहाराबाद, ता.सटाणा	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
IV	पुणे	पुणे	सोहम कौशल्य विकास संस्था, रेणूका आकती, निसर्ग टुलिप, सर्व्हे नं१८७/१/२ दत्तमंदिर रोड, वाकड पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
V	पुणे	पुणे	एम.डी.लोणारी सोशल ग्रुप संचलित जयहिंद कौशल्य विकास संस्था भोसे चाकण शिर्कापूर ता.खेड, जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VI	पुणे	पुणे	सहारा कौशल्य विकास संस्था ३३० सेक्टर नं.०२ समर्थ कॉलनी इंद्रायणी नगर भोसरी पुणे २६	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१

VII	पुणे	पुणे	टेक महिंद्रा फाउंडेशन स्मार्ट अकादमी हेल्थकेअर, बिल्डिंग बी, २-५ मजला उसबेरिया वेलफेरे सेंटर अ.क्र.९३/९२/२+३, मुंदवा रोड, पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
६	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन रेडीओलॉजी टेक्नीशियन, (पूर्णवेळ), कालवधी एक वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१२२९
I	.पुणे	.पुणे	आदर्श पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था, वडकी ता.हवेली जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
II	पुणे	पुणे	आराधना स्किल प्रा.लि.२० गिरिराज हौसिंग सोसायटी, ८१/अ१, बाणेर रोड औध, पुणे ७	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
III	औरंगाबाद	उस्मानाबाद	सर्वोदय वेलफेअर सोसायटी, उस्मानाबाद द्वारा संचलित सर्वोदय पॅरामेडीकल कौशल्य विकास संस्था, सिव्हील हॉस्पिटलच्या समोर, मारवडी गल्ली, उस्मानाबाद.	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
IV	औरंगाबाद	उस्मानाबाद	तुळजाई पॅरामेडीकल कौशल्य विकास संस्था, नळदुर्ग रोड बोरगावकर कॅम्पलेक्सचा पाठीमागे तुळजापुर जि. उस्मानाबाद	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
V	औरंगाबाद	औरंगाबाद	ग्रामोद्योग शिक्षण मंडळ, औरंगाबाद संचलित, MIT पॅरामेडिकल हेल्थ सायन्स इन्स्टीट्यूट, MIT कॅम्पस बिडबायपास रोड, औरंगाबाद.	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VI	पुणे	कोल्हापूर	श्री भैरवनाथ पॅरामेडिकल इन्स्टिट्यूट कौशल्य विकास संस्था, ५५९, कापशीनिपाणी रोडजवळ, कोल्हापूर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VII	नाशिक	नाशिक	गौतमी गौरवी फाउंडेशन संचलित सहाद्री इन्स्टिट्यूट ऑफ हेल्थ सायन्स व्होकेशनल ट्रेनिंग सेंटर, दुसरा मजला, कांदा बटाटा भवन, द्वारका, जि.नाशिक	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VIII	मुंबई	मुंबई उपनगर	सबअर्बन कॉलेज ऑफ पॅरामेडिकल एज्युकेशन, पहिला मजला, अविराहि ऑर्केड, लता हॉटेल समोर, कांदिवली (प), मुंबई- ४०००६७.	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
IX	अमरावती	अकोला	पारस कौशल्य विकास संस्था, बाळापुर ता.बाळापुर जिल्हा अकोला	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
X	पुणे	कोल्हापूर	सी.टी.जाधव कौशल्य विकास इन्स्टिट्यूट, कूर, ता.भुदरगड, जि.कोल्हापूर	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०१

XI	पुणे	पुणे	एम.डी.लोणारी सोशल ग्रुप संचलित जयहिंद कौशल्य विकास संस्था भोसे चाकण शिक्रापूर ता.खेड,जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XII	मुंबई	मुंबई उपनगर	कोहिनूर कॉलेज ऑफ पॅरामेडिकल सायन्स.तळ मजला,कोहिनूर एज्युकेशन कॉपरेक्स,कीरोल रोड,एलबीएस रोड पाठी, कुर्ला पश्चिम, मुंबई ४०००७०	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
७	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.सी.इन डायलेसिस टेक्निशियन (पूर्णवेळ) कालावधी -एक वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१२३१
I	पुणे	पुणे	आदर्श पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था,वडकी ता.हवेली जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
II	पुणे	पुणे	आराधना स्किल प्रा.लि.२०गिरिराज हौसिंग सोसायटी,८१/अ१,बाणेर रोड औध, पुणे ८	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
III	औरंगाबाद	औरंगाबाद	ग्रामोद्योग शिक्षण मंडळ,औरंगाबाद संचलित, MIT पॅरामेडिकल हेल्थ सायन्स इन्स्टीट्यूट, MIT कॅम्पस बिडबायपास रोड,औरंगाबाद.	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
IV	मुंबई	मुंबई उपनगर	कोहिनूर कॉलेज ऑफ पॅरामेडिकल सायन्स.तळ मजला,कोहिनूर एज्युकेशन कॉपरेक्स,कीरोल रोड,एलबीएस रोड पाठी, कुर्ला पश्चिम, मुंबई ४०००७०	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
V	पुणे	पुणे	टेक महिंद्रा फाउंडेशन स्मार्ट अकादमी हेल्थकेअर,बिल्डिंग बी,२-५ मजला उसबेरिया वेलफेरे सेंटर अ.क्र.९३/९२/२+३,मुंदवा रोड,पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
८	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी. इन जनरल नर्सिंग ऑण्ड मिडवायफरी असिस्टंट,(पूर्णवेळ) कालावधी एक वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१२३७
I	औरंगाबाद	औरंगाबाद	जयभगवती शिक्षण प्रसारक मंडळ,औरंगाबाद संचलित, अपेक्स कौशल्य विकास संस्था, गट.न.२११ इंडियन ऑईल पेट्रोल पंपजवळ,सांवंगी हर्सुल,औरंगाबाद.	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०१
II	पुणे	कोल्हापूर	जयसिंगराव नानासाहेब गायकवाड कौशल्य विकास संस्था, मु.पो.आकुर्ल, ता.शाहूवाडी, जि.कोल्हापूर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
III	नाशिक	नाशिक	गौतमी गौरवी फाउंडेशन संचलित सह्याद्री इन्स्टिट्यूट ऑफ हेल्थ सायन्स व्होकेशनल ट्रेनिंग सेंटर, दुसरा मजला, कांदा बटाटा भवन, द्वारका, जि.नाशिक	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१

IV	नाशिक	नाशिक	सिध्दी जनकल्याण वैद्यकीय शैक्षणिक संस्था ताहाराबाद,ता.सटाणा	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
V	नाशिक	नाशिक	मालेगांव कौशल्य विकास संस्था,गिलानकर नगर,कॉलेज रोड, मालेगांव	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VI	नाशिक	नाशिक	नाशिक पॅरामेडीकल कॉलेज नाशिक जि.नाशिक	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VII	नाशिक	नाशिक	साई पॅरामेडिकल कॉलेज कौशल्य विकास संस्था,कळवण,सब स्टेशन रोड,नाशिक	जुन्या संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे	०१
VIII	पुणे	कोल्हापूर	केशरीनंदन व्होकेशनल ट्रेनिंग सेंटर, कळे, ता.पन्हाळा, जि.कोल्हापूर	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०२
IX	मुंबई	पालघर	के.आर सांवत इन्स्टिट्यूट ऑफ पॅरामेडीकल स्कील डेव्हलपमेंट प्लॉट नं. ८६ तुकाराम चौक नालासोपारा जिल्हा पालघर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
X	पुणे	पुणे	के यु एम एस एस कौशल्य विकास संस्था मु.माळवाडी पो.कहाटी.ता.बारामती जि.पुणे	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
XI	मुंबई	मुंबई उपनगर	सबअर्बन कॉलेज ऑफ पॅरामेडिकल एज्युकेशन,पहिला मजला,अविराहि ऑर्केड,लता हॉटेल समोर,कांदिवली (प).मुंबई- ४०००६७.	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
९	अभ्यासक्रमाचे नाव - डिप्लोमा इन मेडिकल लॅब टेक्निशियन,(पूर्णवेळ) कालावधी दोन वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१४०४
I	नागपूर	नागपूर	स्मार्क पॅरामेडिकल इन्स्टिट्यूट,रामटेक,प्लॉट ३७,राममालेश्वर वॉर्ड, नागपूर	नवीन अभ्यासक्रम	०१
II	पुणे	पुणे	आदर्श पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था,वडकी ता.हवेली जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
III	अमरावती	अकोला	अमरीन उर्दू मायॅनोरीटी कौशल्य विकास संस्था,अमरीन उर्दू मायॅनोरीटी एज्युकेशन सोसायटी अकोला पहिला मजला ,अमरीन कॉलेज ऑफ पॅरामेडिकल सायन्स अकोट रोड,मॅकोरो टॉवर अकोट फैल अकोला,	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
IV	औरंगाबाद	उस्मानाबाद	तुळजाई पॅरामेडीकल कौशल्य विकास संस्था, नळदुर्ग रोड बोरगावकर कॅम्पलेक्सचा पाठीमागे तुळजापुर जि. उस्मानाबाद	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२

V	औरंगाबाद	उस्मानाबाद .	सर्वोदय वेलफेअर सोसायटी, उस्मानाबाद द्वारा संचलित सर्वोदय पॅरामेडीकल कौशल्य विकास संस्था, सिव्हील हॉस्पिटलच्या समोर, मारवडी गल्ली, उस्मानाबाद .	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
VI	औरंगाबाद	औरंगाबाद	जयभगवती शिक्षण प्रसारक मंडळ,औरंगाबाद संचलित, अपेक्स कौशल्य विकास संस्था, गट.न.२११ इंडियन ऑईल पेट्रोल पंपजवळ,सांवंगी हर्सुल,औरंगाबाद .	तुकडी वाढ	०१
VII	औरंगाबाद	औरंगाबाद	राष्ट्रीय चॅरिटेबल ट्रस्ट औरंगाबाद. संचलीत , सुरेश (दादा) पाटील कौशल्य विकास संस्था गट नं. १४ मौजे हतनुर ता. कन्नड औरंगाबाद .	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
VIII	पुणे	कोल्हापूर	श्री भैरवनाथ पॅरामेडिकल इन्स्टिट्यूट कौशल्य विकास संस्था, ५५९, कापशीनिपाणी रोडजवळ,कोल्हापूर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
IX	औरंगाबाद	जालना	जय हनुमान बहु. सेवाभावी संस्था संचलित तुळजाभवानी कौशल्य विकास संस्था वांजोळा ता. मंठ जिल्हा जालना	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०१
X	नासिक	धुळे	सरोजिनी इन्स्टिट्यूट राष्ट्रभाषा भाषा भवन,सर्वोदय कॉलनी वीर सावरकर मार्ग,न्यूसिटी हायस्कूलशेजारी,धुळे	नवीन अभ्यासक्रम	०१
XI	औरंगाबाद	नांदेड	ग्लोबल पॅरामेडीकल स्कील डेव्हलपमेंट सेटर उबैद कॉलनी , मालटेकडी रोड,जिल्हा नांदेड	तुकडीवाढ	०१
XII	औरंगाबाद	नांदेड	जिवनज्योत सामाजिक संस्था आल्टी तांडा हदगांव संचलित ईश्वर कौशल्य विकास संस्था, किनवट रोड भोकर ता. भोकर जि. नांदेड	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XIII	औरंगाबाद	नांदेड	ज्ञानज्योत प्रतिष्ठान, शोभानगर, नांदेड संचलित ज्ञानज्योती कौशल्य विकास संस्था जवाहरनगर, तुप्पा ता. जि. नांदेड	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XIV	नाशिक	नाशिक	के.बी.एच ट्रस्ट व्होकेशनल ट्रेनिंग सेंटर,मालेगाव जि.नाशिक	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XV	नाशिक	नाशिक	नाशिक पॅरामेडीकल कॉलेज नाशिक जि.नाशिक	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XVI	नाशिक	नाशिक	साई चैतन्य पॅरामेडीकल कॉलेजकौशल्य विकास संस्था,मोची कोर्नर,कॅम्प रोड,मालेगांव जि.नाशिक	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
XVII	औरंगाबाद	परभणी	विठठला कौशल्य विकास संस्था लोणी (बु) ता. पाथारी जिल्हा परभणी	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१

XXVIII	पुणे	पुणे	आदर्श पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था माळेगांव ,ता.बारामती जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XIX	पुणे	पुणे	आदर्श पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था,भोसरी,ता.हवेली जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XX	औरंगाबाद	लातूर	मैत्री फौंडेशन लातूर अंतर्गत निळकंठेश्वर कौशल्य विकास संस्था भातांगळी ता.जि.लातूर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXI	औरंगाबाद	लातूर	समर्थ पॅरामेडीकल कौशल्य विकास संस्था, उदगीर जि.लातूर	तुकडीवाढ	०१
XXII	औरंगाबाद	लातूर	मातुली प्रतिष्ठान लातूर द्वारा संचलित डॉ.विश्वेश्वरय्या कौशल्य विकास संस्था, लातूर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXIII	औरंगाबाद	लातूर	मॉडर्न टेक्निकल अँड पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था,उदगीर लातूर	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०१
XXIV	औरंगाबाद	लातूर	स्वामी विवेकानंद व्होकेशनल ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूट, लातूर	तुकडीवाढ	०२
XXV	पुणे	सोलापुर	श्री पॅरामेडीकल इन्स्टिट्यूट, ९पी, पुर्व सरस्वती नगर, एस.के.बिराजदार शाळेजवळ, शेळगी, सोलापुर.	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXVI	अमरावती	अकोला	आधार कौशल्य विकास केंद्र,अकोला ,आधार हॉस्पिटल परिसर,हॉटेल विनस मागे,नवीन बस स्टॅण्ड जवळ,रुक्मिणी नगर,अकोला	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXVII	अमरावती	अकोला	स्व.नानासाहेब मोहोड पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था,श्रीराम मंदिरा जवळ,खेताननगर,कौलखेड,अकोला	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXVIII	पुणे	कोल्हापूर	केशरीनंदन व्होकेशनल ट्रेनिंग सेंटर, कळे, ता.पन्हाळा, जि.कोल्हापूर	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०२
XXIX	पुणे	कोल्हापूर	कै.व्ही.डी.गायकवाड कौशल्य विकास संस्था, न्यू महाद्वारा रोड, कोल्हापूर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXX	पुणे	कोल्हापूर	वैष्णवी कौशल्य विकास संस्था हॉटेल प्रसाद शेजारी, सुमेरु हाईटस, उचगांव, कोल्हापूर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXXI	नागपूर	गोंदिया	वाघमारे बहु संस्था द्वारा नायरा कौशल्य विकास संस्था,गोरेगांव,जि गोंदिया ४४१८०१	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
XXXI	मुंबई	पालघर	के.आर सांवत इन्स्टिट्यूट ऑफ पॅरामेडीकल स्कील डेव्हलपमेंट प्लॉट नं. ८६ तुकाराम चौक नालासोपारा जिल्हा पालघर	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२

XXXII	पुणे	पुणे	एस.एस.पी.शिक्षण संस्थेचे सिध्दी कौशल्य विकास संस्था सर्वे नं ११५७११६०, नेवाळे वस्ती, चिखली पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXXIII	पुणे	पुणे	टेक महेंद्रा फाउंडेशन स्मार्ट अकादमी हेल्थकेअर, बिल्डिंग बी, २-५ मजला उसबेरिया वेलफेरे सेटर अ.क्र.९३/९२/२+३, मुंदवा रोड, पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XXXIV	नागपूर	भंडारा	भंडारा पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था, युनियन बँकेच्या मागे, राजीव गांधी चौक, भंडारा	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०२
XXXV	अमरावती	वाशीम	आर्यावर्त कौशल्य विकास संस्था, मु. पाचाम्बा, पो. शैलू (खडसे) ता. रिसोड, जिल्हा - वाशीम	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०२
XXXVI	पुणे	सातारा	ज्ञान दीप कौशल्य विकास संस्था, धुळेदेव (फलटण), सातारा	जुन्या संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम	०२
XXXVII	पुणे	सातारा	यशवंत डीएमएलटी व्होकेशनल ट्रेनिंग सेंटर कराड, जिल्हा सातारा	तुकडी वाढ	०१
XXXVIII	पुणे	सातारा	शिक्षण महर्षी दादा साहेब मोकाशी कौशल्य विकास संस्था, दादा साहेब मोकाशी शैक्षणिक संकुल, जानाई मंदिरा जवळ, कराड, विटा रोड, राजमाची, ता. कराड, सातारा	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
१०	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन ॲक्युपॅक्चर, (अर्धवेळ), कालावधी सहा महिने				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०११३८
I	पुणे	कोल्हापूर	गोसृष्टी पंचगाव्य चिकित्सा व सेंद्रिय शेती प्रशिक्षण कौशल्य विकास संस्था, कोडोली, ता. पन्हाळा, जि. कोल्हापूर	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०१
११	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन हेल्थ सॅनिटायझेशन ऑफिसर्स (HSO), (अर्धवेळ), कालावधी सहा महिने				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०११४०
I	पुणे	पुणे	एम.डी. लोणारी सोशल ग्रुप संचलित जयहिंद कौशल्य विकास संस्था भोसे चाकण शिक्कापूर ता. खेड, जि. पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
१२	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन व्हेटरीनरी टेक्नीशियन, (अर्धवेळ), कालावधी एक वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१२१६
I	पुणे	पुणे	सोहम कौशल्य विकास संस्था, रेणूका आकती, निसर्ग टुलिप, सर्व्हे नं १८७/१/२ दत्तमंदिर रोड, वाकड पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०३

१३	अभ्यासक्रमाचे नाव - सी.सी.इन पॅथॉलॉजी टेक्निशियन,(पूर्णवेळ) कालावधी एक वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१२३०
I	.पुणे	.पुणे	आदर्श पॅरामेडिकल कौशल्य विकास संस्था,वडकी ता.हवेली जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
II	औरंगाबाद	औरंगाबाद	ग्रामोद्योग शिक्षण मंडळ,औरंगाबाद संचलित, MIT पॅरामेडिकल हेल्थ सायन्स इन्स्टीट्यूट, MIT कॅम्पस बिडबायपास रोड,औरंगाबाद.	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
III	नाशिक	नाशिक	सिध्दी जनकल्याण वैद्यकीय शैक्षणिक संस्था ताहाराबाद,ता.सटाणा	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
IV	मुंबई	मुंबई उपनगर	कोहिनूर कॉलेज ऑफ पॅरामेडिकल सायन्स.तळ मजला,कोहिनूर एज्युकेशन कॉंप्लेक्स,कीरोल रोड,एलबीएस रोड पाठी, कुर्ला पश्चिम, मुंबई ४०००७०	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
१४	अभ्यासक्रमाचे नाव - ऍडव्हान्स डिप्लोमा इन नॅचरल हिलींग, (अर्धवेळ),कालवधी एक वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१२३३
I	पुणे	पुणे	चैतन्य नाद स्पर्श कौशल्य विकास संस्था ,गट नं ४५४/१ पहिला मजला ,फोनिक्स बिल्डिंग, खांदेशनगर,ता हवेली.जि.पुणे	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
१५	अभ्यासक्रमाचे नाव - डिप्लोमा इन फिजोओथेरेपीस्ट (पूर्णवेळ) कालावधी दोन वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१४१०
I	औरंगाबाद	औरंगाबाद	राष्ट्रीय चॅरिटेबल ट्रस्ट औरंगाबाद. संचलीत , सुरेश (दादा) पाटील कौशल्य विकास संस्था गट नं. १४ मौजे हतनुर ता. कन्नड औरंगाबाद.	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
II	नासिक	धुळे	सरोजिनी इन्स्टिट्यूट राष्ट्रभाषा भाषा भवन,सर्वोदय कॉलनी वीर सावरकर मार्ग,न्यूसिटी हायस्कूलशेजारी,धुळे	नवीन अभ्यासक्रम	०१

१६	अभ्यासक्रमाचे नाव - डिप्लोमा कोर्स इन पंचकर्मा थेरपी (पूर्णवेळ) कालावधी दोन वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१४१९
I	औरंगाबाद	नांदेड	जिवनज्योत सामाजिकसंस्था आल्टी तांडा हदगांव संचलित ईश्वर कौशल्य विकास संस्था, किनवट रोड भोकर ता. भोकर जि. नांदेड	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
१७	अभ्यासक्रमाचे नाव - डिप्लोमा कोर्स इन ऍक्युपंचर सायन्स (पूर्णवेळ) कालावधी दोन वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१४२०
I	अमरावती	अमरावती	विदर्भ नर्सींग अँड मेडीकल कौशल्य विकास संस्था केशवानंद नगर परतवाडा ता.अचलपूर जि.अमरावती.	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०१
१८	अभ्यासक्रमाचे नाव - डिप्लोमा इन डायलेसिस टेक्नोलॉजी,(पूर्णवेळ) कालावधी दोन वर्ष				अभ्यासक्रम संकेतांक - २०१४२१
I	औरंगाबाद	औरंगाबाद	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वैद्यकीय प्रतिष्ठाण,औरंगाबाद संचलीत डॉ.हेडगेवार रुग्णालय, व्होकेशनल ट्रेनिंग सेंटर,३ रा मजला डॉ.हेडगेवार रुग्णालय गारखेडा,औरंगाबाद.	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०१
II	औरंगाबाद	नांदेड	ग्लोबल पैरामेडीकल स्कील डेव्हलपमेंट सेटर उबैद कॉलनी , मालटेकडी रोड,जिल्हा नांदेड	जुन्या संस्थेत नविन अभ्यासक्रम	०१
III	नाशिक	नाशिक	सुपरटेक नर्सिंग कॉलेज अँड पैरामेडिकल इन्स्टिट्यूट,,सोयगांव रोड,मालेगांव कॅम्प ता. मालेगांव जि.नाशिक	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१